

Kopija vyginta.damzeniene@eimin.lt

Siunčiama el. paštu

DĖL ADMINISTRACINĖS NAŠTOS MAŽINIMO PASIŪLYMŲ TEIKIMO

Asociacija „Fintech Hub LT“ (toliau – Asociacija), vienijanti 63 licencijuotus ir / ar licencijos siekiančius finansų rinkos dalyvius (toliau – FRD), palaiko siekį mažinti biurokratinę naštą ir gerinti verslo sąlygas ūkio subjektams. Atsakydami į Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijos 2025 m. sausio 10 d. raštą Nr. (15.2 Mr) 03-36 „Dėl administracinės naštos ir (arba) prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų ūkio subjektams mažinimo pasiūlymų teikimo“, teikiame Asociacijos pastebėjimus.

FRD nuomone, reguliavimui Lietuvoje trūksta proporcingumo, o tai apsunkina jų veiklą bei mažina konkurencingumą tarptautinėje rinkoje. Pastaraisiais metais reguliavimo aplinka sudėtingėja, priežiūros lūkesčiai didėja, o tendencija Europos Sąjungos teisės aktuose numatytas normas perkelti griežčiausia forma – gilėja. Tai sukelia neapibrėžtumą ir didina įmonių veiklos kaštus.

Vienu metu reikšmingai sutrumpėjęs, licencijavimo procesas Lietuvoje pastaraisiais metais ilgėja, o naujiems rinkos dalyviams kyla nemažai sunkumų siekiant gauti veiklos leidimus. Pavyzdžiui, veiklos leidimo išdavimas trunka apie 12 – 18 mėnesių, nėra taikomos išimties (pvz. „žalioji koridorius“) aukštos pridėtinės vertės ir (arba) didelėms įmonėms.

Bendra priežiūros politika taip pat griežtėja, didėja lūkesčiai dėl įmonių vidinių procedūrų išsamumo, taip pat dažnai kinta teisės aktai. Pavyzdžiui, duotuoju momentu yra derinamas Lietuvos banko valdybos (toliau – LBV) nutarimas „Dėl reikalavimų, taikomų mokėjimo įstaigoms ir elektroninių pinigų įstaigoms, dalyvaujančioms mokėjimo sistemose, aprašo patvirtinimo“ (įsigaliojimo data – 2025 m. balandžio 9 d.), kuriame yra nuoroda į LBV nutarimą „Dėl Elektroninių pinigų įstaigų ir mokėjimo įstaigų valdymo sistemos ir gautų lėšų apsaugos reikalavimų aprašo patvirtinimo“ (įsigaliojimo data – 2025 m. gegužės 1 d.), kuriame yra nuoroda į Elektroninių pinigų ir mokėjimo įstaigų rizikos valdymo reikalavimų laikymosi gaires (įsigaliojimo data – nežinoma). Nei vienas iš šių dokumentų dar nėra patvirtintas. Trumpi pereinamieji laikotarpiai apsunkina verslo planavimą ir kelia papildomas kliūtis inovacijoms finansinių technologijų sektoriuje.

Neproporcinga administracinė našta taip pat kyla iš FRD taikomų pinigų plovimo prevencijos reikalavimų. Jie reikalauja ne tik didelių investicijų į atitiktas sistemas, personalą ir konsultantus, tačiau ir stabdo naujų klientų pritraukimą dėl sudėtingų notarizavimo, legalizavimo, apostilizavimo procedūrų. Tai ypač apsunkina naujų investuotojų, klientų pritraukimą. Lietuvos FRD neretai „pralošia“ stambius klientus kitų jurisdikcijų FRD dėl pernelyg sudėtingų „pažink savo verslą“ (*ang. know your business, KYB*) ir „pažink savo klientą“ (*angl. know your customer, KYC*) procedūrų. Pernelyg sudėtingos procedūros apsunkina mažesnių rinkos dalyvių veiklą, nes jų išteklių dažnai yra riboti. Kartu auga ir reguliacinių ataskaitų skaičius bei sudėtingumas, o tai lemia papildomas finansines ir organizacines sąnaudas.

Dėl vis didėjančios reguliacinės naštos Lietuva rizikuoja prarasti savo konkurencinį pranašumą fintech sektoriuje. Tampa vis sunkiau vystyti inovacijas - auga patekimo ir (arba) naujo produkto paleidimo į rinką kartelė ir kaina. Paliekama mažai erdvės ne tik rinkos dalyviams, bet ir priežiūros institucijoms

ieškoti galimybių langų. Perteklinė biurokratinė našta ir iš jos kylantis nelankstumas skatina įmones ieškoti palankesnių jurisdikcijų, taip pat kyla rizika paprasti ir (arba) nebepritraukti naujų investuotojų.

Atsižvelgiant į šias aplinkybes, būtina subalansuoti reguliavimo politiką ir užtikrinti, kad taikomi reikalavimai atitiktų proporcingumo principą. Efektyvesnis dialogas tarp priežiūros institucijų ir rinkos dalyvių, aiškesnės reguliavimo gairės ir lankstesnis požiūris į administracinę naštą galėtų padėti išsaugoti Lietuvos patrauklumą fintech sektoriuje, skatinti inovacijas bei užtikrinti stabilų finansinių paslaugų rinkos augimą.

Šiuo metu asociacijoje Fintech Hub LT veikia trys darbo grupės: licencijavimo, KYB ir KYC procesams, kurių tikslas – identifikuoti konkrečius teisės aktus ir jų nuostatas, kurios sukuria perteklinę naštą arba yra pernelyg griežtos, bei teikti siūlymus institucijoms dėl teisės aktų ir (arba) teisės aktų nuostatų keitimo. Pridedame keletą jau identifikuotų apsunkinimų ir siūlymus teisės aktų nuostatų keitimui, kurie galėtų padėti sumažinti reguliacinę naštą ir pagerinti verslo aplinką Lietuvoje.

PRIDEDAMA. Asociacijos „Fintech Hub LT“ pasiūlymai dėl administracinės naštos mažinimo, 12 lapų.

Administracijos direktorė

Greta Ranonytė

Vaida Ražanauskė, vaida@fintechhub.lt, +37062053502

NR.	IŠŠŪKIS IR JO ĮTAKA VERSLO APLINKAI	INSTITUCIJA, TEISĖS AKTAS, NUOSTATA	SIŪLOMI SPRENDIMAI
LIETUVOJE – GRIEŽTESNIS REIKALAVIMŲ TAIKYMAS NEI EUROPOS SĄJUNGOJE			
1.	<p>Griežtesnis reikalavimas FRD dėl duomenų teikimo</p> <p>Vadovaujantis galiojančiais LR teisės aktais, elektroninių pinigų įstaigoms (toliau – EPI) taikoma prievolė teikti Bendrojo duomenų teikimo standarto (ang. <i>The Common Reporting Standards</i>) (toliau – CRS) ataskaitas, nors šis reikalavimas Direktyvoje (ES) 2023/2226 dėl administracinio bendradarbiavimo apmokestinimo srityje (toliau – DAC8) numatytas taikyti tik nuo 2026 metų.</p> <p>Be to, Lietuvos teisės aktai reikalauja teikti ataskaitas apie asmenis / įmones net ir tuo atveju, jei sąskaita nebesinaudojama arba apyvarta / balansas yra labai maži / lygūs nuliui. Tuo tarpu reikalavimas teikti CRS ataskaitas apie sąskaitose esančius elektroninius pinigus, įsigaliosiantis nuo 2026 metų, numato minimalios 10 tūkstančių USD ribos vidurkį per 90 dienų.</p> <p>Šių reikalavimų įgyvendinimas reikalauja papildomų resursų.</p> <p>Šie teisės aktai nenumato išimties elektroninių pinigų įstaigoms ar minimalių ribų.</p>	<p>Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos</p> <p>2016 m. gruodžio 12 d. valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko įsakymas Nr. VA-158 „Dėl valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2015 m. lapkričio 25 d. įsakymo Nr. VA-102 „Dėl informacijos, būtinos tarptautiniams bendradarbiavimo išipareigojimams dėl automatinų informacijos apie finansines sąskaitas mainų įgyvendinti, pateikimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo.</p>	<p>CRS ataskaitų teikimas EPI turėtų būti taikomas tik perkėlus DAC8 direktyvos nuostatas į nacionalinę teisę, t.y., nuo 2026 metų.</p>
2.	<p>Griežtesni reikalavimai FRD dėl dokumentų notarizavimo, legalizavimo, apostilizavimo</p> <p>Pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymas nustato pareigą finansų įstaigoms notarizuoti, legalizuoti ar apostilizuoti dokumentus. Finansų įstaigos ir kiti įpareigotieji subjektai, nustatydami kliento – juridinio asmens tapatybę, reikalauja jo tapatybę patvirtinančių dokumentų arba šių dokumentų kopijų su notaro liudijimu, patvirtinančiu</p>	<p>Lietuvos bankas, Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos, Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija, Lietuvos Respublikos finansų ministerija</p>	<p>Siūlome peržiūrėti ir tikslinti Pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymo 10 straipsnio 2 dalies formuluotę šalinant teksto dalį „arba šių dokumentų kopijų su notaro liudijimu, patvirtinančiu dokumento kopijos tikrumą,“</p>

<p>dokumento kopijos tikrumą. Kai klientas yra juridinis asmuo, atstovaujamas fizinio asmens, arba klientui – fiziniam asmeniui atstovauja kitas fizinis asmuo, finansų įstaiga ar kitas įpareigotasis subjektas turi pareikalauti iš jo įgaliojimo ir patikrinti jo galiojimą (tai yra, jį išdavusio asmens teisę išduoti tokį įgaliojimą), įgaliojimo galiojimo laiką, kokius veiksmus atlikti nurodyta įgaliojime (įgaliojimas turi atitikti Lietuvos Respublikos civilinio kodekso reikalavimus). Užsienyje išduotas įgaliojimas turi būti legalizuotas arba patvirtintas dokumentų tvirtinimo pažyma (apostille). Užsienyje patvirtinta asmens tapatybės dokumento kopija yra tinkama kliento tapatybės nustatymui, jei tokie dokumentai yra legalizuoti ir patvirtinti dokumentų tvirtinimo pažyma (Apostille) Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka.</p> <p>Direktyva (ES) 2018/843 dėl finansų sistemos naudojimo pinigų plovimui ar teroristų finansavimui prevencijos nenustato dokumentų tvirtinimo notaro, legalizavimo ar apostilės reikalavimų. Direktyvoje pabrėžiamas klientų ir naudos gavėjų identifikavimas ir tikrinimas remiantis patikimais ir nepriklausomais dokumentais ar duomenimis, tačiau joje nenumatyti specialūs dokumento autentiškumo patvirtinimo metodai, tokie kaip notaro patvirtinimas ar apostilė.</p> <p>Direktyvoje (ES) 2024/1640 (toliau – 6 AML Direktyva) (taikymas nuo 2027 m.) dėl mechanizmų, kuriuos valstybės narės turi įdiegti finansų sistemos naudojimo pinigų plovimui ar teroristų finansavimui prevencijos tikslais pagrindinis dėmesys skiriamas pinigų plovimo kriminalizavimo suderinimui valstybėse narėse, pagrindinių nusikaltimų apibrėžimui ir sankcijų griežtinimui. Joje pirmiausia nagrinėjami baudžiamosios teisės aspektai, o ne nurodomi procedūriniai ar dokumentiniai reikalavimai klientų deramo patikrinimo ar tikrinimo procesams. 6 AML Direktyvoje nėra aiškiai įpareigojama notariškai patvirtinti, legalizuoti dokumentus arba juos apostilizuoti. Vietoj to pagrindinis dėmesys skiriamas visapusių</p>	<p>1997 m. birželio 19 d. Lietuvos Respublikos pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymas Nr. VIII - 275</p>	<p>kaip perteklinę ir neatitinkančią dabartinių rinkos realiųjų. Koreguoti įstatymo 10 straipsnio 5 dalies formuluotę šalinant teksto dalį „Užsienyje išduotas įgaliojimas turi būti legalizuotas arba patvirtintas dokumentų tvirtinimo pažyma (apostille).“</p>
---	---	---

	<p>kovos su pinigų plovimu ir teroristų finansavimu ES sistemų ir mechanizmų sukūrimui. Nors 6 AML Direktyvoje pabrėžiama klientų tapatybės tikrinimo ir deramo patikrinimo svarba, joje nenumatyti konkretūs dokumentų tikrinimo metodai, tokie kaip notaro patvirtinimas ar apostilė. Valstybės narės yra atsakingos už atitinkamų priemonių įgyvendinimą pagal direktyvos tikslus, kurios gali apimti įvairias dokumentų tikrinimo formas, jei jos laikomos būtinomis pagal jų nacionalines teisinis sistemas. Pažymime, kad ir Reglamente (ES) 2024/1624, ir EBA gairėse nėra numatytas reikalavimas dokumentų notarizavimui, legalizavimui ar apostilizavimui. Valstybėms narėms yra paliekama teisė nuspręsti, kokia apimtimi notarizavimas, legalizavimas, apostilizavimas turi būti taikomas.</p>		
3.	<p>Lietuva pasirinko vieną griežčiausių direktyvos procedūrų. Direktyvos (ES) 2015/2366 (toliau – PSD2) dėl mokėjimo paslaugų vidaus rinkoje 35a straipsnio 2 dalis nustato prašymo dalyvauti nustatytose mokėjimo sistemose sąlygas. PSD2 leido valstybėms narėms nustatyti procedūrą, pagal kurią vertinama, kaip laikomasi PSD2 35a straipsnio 1 dalies reikalavimų. Procedūra gali būti įstaigos įsivertinimas, reikalavimas, kad kompetentinga institucija priimtų aiškų sprendimą, arba bet kokia kita procedūra, kuria siekiama užtikrinti, kad atitinkamos mokėjimo įstaigos ir elektroninių pinigų įstaigos laikytųsi 35a straipsnio 1 dalies reikalavimų.</p> <p>Lietuva perkėlė PSD2 direktyvos nuostatas į nacionalinę teisę, t.y. Mokėjimų įstatymo 9¹ straipsnio 3 dalies 2 punktą, (toliau – Mokėjimų įstatymas) pasirinkdama vieną griežčiausių procedūrų nuostatų įgyvendinimui, ir tai sukuria perteklinę ir nepagrįstą našta.</p>	<p>Lietuvos Respublikos finansų ministerija, Lietuvos bankas</p> <p>1999 m. spalio 28 d. Nr. VIII-1370 Lietuvos Respublikos mokėjimų įstatymo 9¹ straipsnio 3 dalies 2 punktas</p>	<p>Identifikavus perteklinę ir nepagrįstą našta, inicijavome ir susiderinome su atsakingomis institucijomis įstatymo, kurio įsigaliojimas 2025 m. balandžio 9 d., keitimą skubos tvarka.</p> <p>Verta paminėti, kad objektyvus aplinkybių įvertinimas iki įstatymų pakeitimo didintų pasitikėjimą Lietuva kaip jurisdikcija, Lietuva išlaikytų patrauklumą investicijoms. Tai tik vienas iš pavyzdžių, kuris identifikuoja būtinybę objektyviai vertinti teisės aktų projektų nuostatas iki jų priėmimo.</p>

<p>4.</p>	<p>Griežtesni reikalavimai FRD dėl tarptautinių sankcijų įgyvendinimo.</p> <p>Lietuvos bankas yra nustatęs finansų rinkos dalyviams įpareigojimų, susijusių su tarptautinių sankcijų įgyvendinimu, kuriems trūksta pagrindimo Europos Sąjungos bei Lietuvos Respublikos teisės aktuose.</p> <p>Lietuvos banko patvirtintuose Finansų rinkos dalyviams skirtuose nurodymuose dėl tarptautinių sankcijų įgyvendinimo numatyta elektroninių pinigų įstaigų pareiga dokumentuoti tarptautinių sankcijų politiką, sukurti ir palaikyti tarptautinių sankcijų įgyvendinimo procedūras, ne rečiau kaip kartą per metus atlikti tarptautinių sankcijų rizikos vertinimą, ne rečiau kaip kartą per dvejus metus atlikti tarptautinių sankcijų įgyvendinimo vidaus kontrolės sistemos vertinimą ir kt.</p> <p>Nors Europos Sąjungos, Jungtinių Tautų Organizacijos teisės aktai, nustatantys tarptautines sankcijas, suteikia laisvę įpareigotiesiems subjektams patiems nuspręsti dėl vidinių procedūrų, skirtų tarptautinėms sankcijoms įgyvendinti, ir įtvirtina tik tikslo įpareigojimą – įgyvendinti tarptautines sankcijas – Lietuvos banko teisės aktu nustatyta prievolė elektroninių pinigų įstaigoms sukurti tarptautinių sankcijų įgyvendinimo procedūras ir jas dokumentuoti pagal Lietuvos banko pateiktas taisykles. Dėl šios priežasties susiklosto tokia situacija, kad elektroninių pinigų įstaiga galėtų tarptautines sankcijas įgyvendinti paprastesnėmis priemonėmis, parengusi mažiau ir paprastesnio turinio vidinių dokumentų (tai yra, skirdama mažesnius žmogiškuosius, laiko ir finansinius išteklius), tačiau ji privalo laikytis Lietuvos banko nurodymų, parengti detalią, valdybos ar kito valdymo organo tvirtinamą tarptautinių sankcijų įgyvendinimo politiką ir bent kartą per metus ją peržiūrėti, kasmet atlikti ir dokumentuoti tarptautinių sankcijų rizikos vertinimą, reguliariai atlikti ir dokumentuoti tarptautinių sankcijų įgyvendinimo vidaus kontrolės sistemos vertinimą, dokumentuoti kitų Lietuvos</p>	<p>Lietuvos bankas</p> <p>2023 m. gegužės 30 d. Lietuvos banko valdybos nutarimas Nr. 03-98 „Dėl Finansų rinkos dalyviams skirtų nurodymų dėl tarptautinių sankcijų įgyvendinimo patvirtinimo“</p> <p>2004 m. balandžio 22 d. Lietuvos Respublikos tarptautinių sankcijų įstatymas Nr. IX-2160</p>	<p>Tarptautinių sankcijų įstatymo 6 straipsnio 1, 2 dalyse numatyta, kad Europos Sąjungos teisės aktais, Jungtinių Tautų Saugumo Tarybos rezoliucijomis nustatytos tarptautinės sankcijos įgyvendinamos tiesiogiai ir visa apimtimi. Prireikus Užsienio reikalų ministerija gali pateikti Vyriausybei priimti teisės aktus, reikalingus tarptautinėms sankcijoms įgyvendinti.</p> <p>Tarptautinių sankcijų įstatymas nenustato prievolės ir nesuteikia įgaliojimų Lietuvos bankui nustatyti papildomų įpareigojimų finansų rinkos dalyviams, susijusių su tarptautinių sankcijų įgyvendinimu. Dėl šios priežasties Lietuvos banko valdybos nutarimas galėtų tapti rekomendacinio pobūdžio gairėmis finansų rinkos dalyviams, bet ne privalomu vykdyti teisės aktu.</p>
-----------	---	--	--

	<p>banko nustatytų procedūrinių reikalavimų laikymąsi. Šių reikalavimų nesilaikant, elektroninių pinigų įstaigai gali būti paskirta poveikio priemonė. Paminėtina, kad poveikio priemonė gali būti paskirta elektroninių pinigų įstaigai net tuo atveju, jeigu įstaiga būtų tinkamai įgyvendinusi tarptautines sankcijas (tai yra, veiktų pagal tarptautines sankcijas nustatančių Europos Sąjungos, Jungtinių Tautų Organizacijos teisės aktų reikalavimus), tačiau nebūtų atlikusi procedūrinių veiksmų taip, kaip to reikalaujama Lietuvos banko patvirtintuose Finansų rinkos dalyviams skirtuose nurodymuose dėl tarptautinių sankcijų įgyvendinimo.</p>		
5.	<p>Pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos reguliavimas aukštos rizikos klientų atžvilgiu. Pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymo (toliau – PPTFPĮ) 14 str. 4¹ dalies 7 punktą reikalauja, kad taikant sustiprintą kliento tapatybės nustatymą, kai sandoriai ar dalykiniai santykiai atliekami su Europos Komisijos nustatytose didelės rizikos trečiosiose valstybėse gyvenančiais fiziniais asmenimis ar ten įsteigtais juridiniais asmenimis, finansų įstaigos ir kiti įpareigotieji subjektai privalo: užtikrinti, kad tada, kai klientui atidaroma sąskaita, pirmasis kliento mokėjimas būtų atliekamas iš kredito, mokėjimo ar elektroninių pinigų įstaigoje turimos to kliento sąskaitos, kai kredito, mokėjimo ar elektroninių pinigų įstaiga yra registruota Europos Sąjungos valstybėje narėje arba trečiojoje valstybėje, nustačiusioje šio įstatymo reikalavimams lygiaverčius reikalavimus, ir kompetentingos institucijos prižiūri, kaip ji šių reikalavimų laikosi. Tuo tarpu Direktyva (ES) 2018/843 dėl finansų sistemos naudojimo pinigų plovimui ar teroristų finansavimui prevencijos leidžia taikyti lengvesnę procedūrą ir nustato, kad <...> Valstybės narės gali reikalauti, kad prireikus įpareigotieji subjektai užtikrintų, kad pirmasis mokėjimas būtų atliktas per sąskaitą kliento vardu kredito įstaigoje, kuriai taikomi deramo klientų tikrinimo standartai, ne mažiau griežti nei šioje direktyvoje išdėstyti standartai.<...>.</p>	<p>Lietuvos bankas, Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos, Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija, Lietuvos Respublikos finansų ministerija</p> <p>1997 m. birželio 19 d. Lietuvos Respublikos pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymas Nr. VIII - 275</p>	<p>Siūlome šios nuostatos atsisakyti, kadangi nuostata yra Direktyvoje ir neprivalomo taikymo.</p>

	<p>PPTFPĮ 14 str. 4¹ dalies 7 p. nuostata riboja asmenų, neturinčių sąskaitų ES valstybėje narėje galimybę atsidaryti sąskaitą Lietuvoje. Net jeigu asmuo jau turi sąskaitą ES valstybėje, šiuo metu pati finansų įstaiga turi atlikti jurisdikcijos, kurioje toks asmuo turi sąskaitą, teisinę analizę, tačiau tai yra labai brangu – kainuoja tiek tokią analizę parengti, tiek ją nuolat peržiūrėti. Pastebėtina, kad ir tokio reikalavimo nauda abejotina, nes ji yra tik papildoma priemonė – finansų įstaigos taiko eilę kitų riziką ribojančių reikalavimų klientų iš aukštos rizikos šalių atžvilgiu, tad iš esmės ši nuostata riboja mūsų rinkos pasiekiamumą.</p>		
PERTEKLINIS / NEPROPORCINGAS REGULIAVIMAS			
6.	<p>Procesinių įstaigos dokumentų perteklinis registravimas ir tvirtinimas.</p> <p>2009 m. gruodžio 30 d. nutarimo Nr. 247 „Dėl Elektroninių pinigų įstaigų ir mokėjimo įstaigų valdymo sistemos ir gautų lėšų apsaugos reikalavimų aprašo patvirtinimo“ (toliau – Nutarimas) pakeitimo projekte esminis dėmesys skiriamas dokumentavimui ir formalizavimui. Pačiai įmonei nepaliekama galimybių nusistatyti kokio procesų / kontrolių / rezultatų / rizikų dokumentavimo jiems iš tikrųjų praktikoje reikia ir kurias naudinga turėti, o kurios yra perteklinės. Lygiai taip pat įdiegti reikalavimai turėti informacijos apskaitos įstaigoje registrą, kurio diegimas ir administravimas kelia perteklinės naštos. Informacijos teikimas įstaigos organams ar konkreitiems struktūriniais padaliniais paprastai numatomas atskirų atsakingų funkcijų / sričių įstaigoje politikose ar procedūrose, tad reikalavimas perkelti tą pačią informaciją į dar vieną registrą sukelia dubliavimą, nors tokio registro praktinis naudojimas yra ribotas. Tuo pačiu Nutarime siekiama detalizuoti ir kas, ir kokius dokumentus įstaigoje turi patvirtinti. Pabrėžtina, kad įstaigos organų kompetencija nustatyta Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatyme, taip pat tame pačiame Nutarime, tad atsižvelgiant į tai, įstaigos nustato savo vidaus tvarkoje, kokie dokumentai privalomai</p>	<p>Lietuvos bankas</p> <p>2009 m. gruodžio 30 d. Lietuvos banko nutarimo Nr. 247 „Dėl Elektroninių pinigų įstaigų ir mokėjimo įstaigų valdymo sistemos ir gautų lėšų apsaugos reikalavimų aprašo patvirtinimo“ pakeitimo projektas.</p>	<p>Asociacija Fintech Hub LT 2024 m. gruodžio 13 d. raštu Nr. S-41 „Dėl Lietuvos banko valdybos nutarimo projekto derinimo“ pateikė Lietuvos bankui savo siūlymus ir poziciją Nutarimo projektui.</p>

	<p>turi būti teikiami vienam ar kitam organui patvirtinti, o kurie nereikalauja aukščiausių įstaigos organų patvirtinimo. Tokią praktiką ir siūlome taikyti, nesukuriant didelės vertės nenešančių papildomų reikalavimų tvirtinti didelę dalį dokumentų įstaigos organams, kas būtų visiškai neefektyvu kaštų ir procesine prasme.</p>		
7.	<p>Nutarimo priedo reikalavimai aukštesni nei reikalavimai nutarime.</p> <p>Lietuvos banko valdybos nutarimas Nr. 03-138, „Dėl pranešimo apie Lietuvos banko prižiūrimų finansų rinkos dalyvių kvalifikuotosios įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalies įsigijimą ir perleidimą teikimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Nutarimas) numato pareigą informuoti Lietuvos banką apie atvejus, kai fizinis arba juridinis asmuo nusprendžia tiesiogiai arba netiesiogiai įsigyti kvalifikuotą finansų rinkos dalyvio (toliau – Įstaiga) įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalį (t. y. 10 ar daugiau procentų). Teikiant informaciją apie kvalifikuoto įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalį įgyjantį juridinį asmenį, kartu turi būti pateikta ir informacija apie šio juridinio asmens vadovus (įskaitant detalesnę informaciją apie šių vadovų kvalifikaciją, patirtį, darbo ir profesinę veiklą, kontaktinius duomenis ir kt.). Pildant šią informaciją Lietuvos banko patvirtintoje informacijos teikimo formoje (toliau – Forma) (Nutarimo 1 priedas), tiek juridinis asmuo (įgyjantis kvalifikuoto įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalį), tiek šio juridinio asmens vadovai turi išsipareigoti per 15 darbo dienų pranešti Lietuvos bankui apie Formoje pateiktos informacijos pasikeitimus, jei šie turi įtakos tokių asmenų atitikimo teisės aktų reikalavimams vertinimo rezultatams. Nors pats Lietuvos banko Nutarimas iš esmės tokios pareigos nenumato (t. y. Nutarime numatyta tik pareiga informuoti Lietuvos banką įsigyjant, perleidžiant ar mažinant kvalifikuoto įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalį), prie Nutarimo 1 priedo Formoje tokia pareiga įtraukta. Pareiga Įstaigai nuolat rinkti</p>	<p>Lietuvos bankas</p> <p>2017 m. rugsėjo 12 d. Lietuvos banko valdybos nutarimas Nr. 03-138 Dėl Pranešimo apie Lietuvos banko prižiūrimų finansų rinkos dalyvių kvalifikuotosios įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalies įsigijimą ir perleidimą teikimo taisyklių patvirtinimo.</p>	<p>Siūloma suvienodinti įpareigojimą informuoti Lietuvos banką apie planuojamą įsigyti, perleisti ar sumažinti kvalifikuoto įstatinio kapitalo ir/ar balsavimo teisių dalį, naikinant pareigą teikti informaciją apie prieš tai pateiktos informacijos pasikeitimus arba bent numatyti, kad tokia informacija turėtų būti teikiama tik apie tokius asmenis (fizinius / juridinius), kai kvalifikuoto įstatinio kapitalo ir/arba balsavimo teisių dalį jie yra įgiję tiesiogiai.</p>

	<p>duomenis bei stebėti, ar prieš tai teikta informacija apie kvalifikuoto įstatinio kapitalo dalį ir (arba) balsavimo teisių dalį jau įsigijusio ir Lietuvos banko patvirtinto juridinio asmens vadovus nepasikeitė, yra didelė našta, ypač siekiant užtikrinti 15 darbo dienų terminą, kas užprogramuoja stebėjimo vykdymą kasdien. Tai taip pat sunkiai įgyvendinamas reikalavimas, kai kalbama apie netiesioginius ir ypač nepriklausančius Įstaigos įmonių grupei kvalifikuoto įstatinio kapitalo / balsavimo teisių turėtojus, atsižvelgiant į tai, kad tokie asmenys jokios tiesioginės kontrolės ar įtakos pačios Įstaigos atžvilgiu bei tiesioginio kontakto su Įstaiga neturi. Be to, pabrėžtina, kad toks reikalavimas nėra taikomas visose Europos Sąjungos narėse, tad tokiu atveju, kai Įstaiga priklauso įmonių grupei, kurios seserinės įmonės veikia kitose ES šalyse, kuriose reikalavimas neįdiegtas, vienos šalies specifiniai reikalavimai neretai sukelia naštos ne tik Įstaigai, bet ir visai grupei, siekiančiai optimizuoti ir efektyvinti procesus, siekiant užtikrinti atitiktį ES reikalavimams.</p>		
8.	<p>Kandidatų į FRD vadovo ar valdybos nario poziciją vertinimas. Sunkumų kelia Lietuvos banko vykdomas kandidatų į elektroninių pinigų įstaigos vadovo ar valdybos nario poziciją derinimas. Užpildžius ir pateikus Lietuvos banko nustatytos formos kandidato anketą, gaunamas Lietuvos banko nurodymas pateikti papildomą informaciją, kurios teikimas teisės aktuose nėra numatytas. Pavyzdžiui, iš elektroninių pinigų įstaigos, turinčios ribotos veiklos licenciją, prašoma pateikti kolektyvinio tinkamumo vertinimą, nors pagal Lietuvos banko patvirtintą teisės aktą toks vertinimas privalomas tik neribotos veiklos licenciją turinčioms elektroninių pinigų įstaigoms. Taip pat gaunamas Lietuvos banko nurodymas pateikti papildomą informaciją, kiek laiko kandidatas galės skirti atliekant pareigybės, į kurią pretenduoja, funkcijas. Šią informaciją pagal Lietuvos banko patvirtintą teisės aktą privalo pateikti asmenys, pretenduojantys į</p>	<p>Lietuvos bankas 2013 m. lapkričio 14 d. Lietuvos banko valdybos nutarimas Nr. 03-181 „Dėl Lietuvos banko prižiūrimų finansų rinkos dalyvių vadovų ir pagrindines funkcijas atliekančių asmenų vertinimo nuostatų patvirtinimo“</p>	<p>Siūloma koreguoti Lietuvos banko prižiūrimų finansų rinkos dalyvių vadovų ir pagrindines funkcijas atliekančių asmenų vertinimo nuostatus: Nuostatų 1, 2 prieduose pateiktas kandidato anketos formas papildyti Lietuvos bankui reikalingomis skiltimis, kad užpildžius anketą būtų pateikta visa informacija, kurios Lietuvos bankui reikia kandidato tinkamumui įvertinti. Nuostatuose numatyti, kad Lietuvos bankas gali prašyti</p>

	<p>pareigas neribotos veiklos licenciją turinčiose elektroninių pinigų įstaigose, tačiau nurodymas pateikti papildomą informaciją apie planuojamą skirti laiką duodamas ribotos veiklos licenciją turinčiai elektroninių pinigų įstaigai.</p> <p>Taip pat pasitaikė atvejų, kai Lietuvos bankas reikalavo, kad kandidatas pateiktų informaciją, kurią Lietuvos bankas jau turi.</p> <p>Lietuvos bankas papildomos informacijos prašo kelis kartus, nepaaiškindamas, kodėl prašoma informacija yra būtina ir negalėjo būti paprašyta anksčiau.</p> <p>Dėl tokio kandidatūrų derinimo proceso sunkiau prikaltinti potencialius kandidatus užimti vadovų pareigas įstaigoje, įstaiga praranda laiko ir išteklių, derindama vadovų kandidatūras, negali veiksmingai veikti. Antai, jeigu įstaigos valdybą sudaro trys nariai, vienam nariui atsistatydinus, kitas narys negali būti skiriamas / eiti pareigų, kol negaunamas Lietuvos banko pritarimas naujo valdybos nario kandidatūrai. Kol nėra gautas pritarimas, valdybą sudaro du nariai ir jeigu vienas valdybos narys negali dalyvauti valdybos posėdyje arba nusišalina nuo klausimo svarstymo, valdyba negali priimti sprendimų, yra nefunkcionuojanti.</p>		<p>pateikti papildomą informaciją ar dokumentus tik išimtiniais atvejais ir tinkamai motyvuojant šios informacijos ir dokumentų būtinumą.</p> <p>Nuostatuose numatyti, kad Lietuvos bankas gali prašyti pateikti tik tuos dokumentus ir informaciją, kurių neturi ir kurių nėra valstybės registruose (kadastruose), žinybiniuose registruose, valstybės informacinėse sistemose ir kitose informacinėse sistemose, finansuojamose iš valstybės ar savivaldybės biudžeto ir (ar) valstybės pinigų fondų.</p>
9.	<p>Teisėkūros iniciatyvos ir jų įgyvendinimas</p> <p>Teisės aktai yra peržiūrimi nenuosekliai, neužtikrinamas savalaikis jų atnaujinimas. Pavyzdžiui, ryšium su Reglamento (ES) 2022/2554 dėl skaitmeninės veiklos atsparumo finansų sektoriuje (toliau – DORA) įsigaliojimu, keičiasi svarbių veiklos funkcijų perdavimo, informacinių ir ryšių technologijų ir saugumo reikalavimai, tačiau atitinkami Lietuvos banko nutarimai šiose srityse nėra pakeisti. Dėl vėluojančių įstatymų ir Lietuvos banko nutarimų pakeitimų apsunkinamas tinkamas jų įgyvendinimas.</p> <p>Nustatomi pereinamieji laikotarpiai nuo teisės aktų priėmimo iki įsigaliojimo datos dažnu atveju yra nepakankami tinkamai pasiruošti naujų reikalavimų įgyvendinimui. Nors atitinkami projektai skelbiami ir teikiami derinti iš anksto, kol dokumentai nėra formaliai</p>	<p>Lietuvos bankas, Lietuvos Respublikos finansų ministerija</p> <p>2020 m. lapkričio 26 d. Lietuvos banko valdybos nutarimas Nr. 03-174 „Dėl informacinių ir ryšių technologijų ir saugumo rizikos valdymo reikalavimų aprašo patvirtinimo“.</p> <p>2020 m. lapkričio 10 d. Lietuvos banko valdybos nutarimas Nr. 03-166 „Dėl finansų rinkos dalyvių veiklos</p>	<p>Nuo galutinių teisės aktų (jų pakeitimo) patvirtinimo nustatomi pereinamieji terminai turi būti proporcingi naujai nustatomiems reikalavimams ir užtikrinti galimybę finansų rinkos dalyviams pasiruošti jų įgyvendinimui vykdant įprastą veiklą ir esmingai neperskirstant resursų (tiek žmogiškųjų, tiek finansinių).</p> <p>Siekiant proporcingumo reguliavimo tikslams pasiekti</p>

	<p>patvirtinti, sudėtinga pradėti faktiškai ruošti pakeitimų įgyvendinimui, nes neaišku, kiek galutinė versija skirsis nuo projekto.</p> <p>Didelis nuolatinių pokyčių kiekis įvairiose srityse, dažnu atveju orientuojamasi į kiekybinius, ne kokybinius reikalavimus. Įstaigoms sudėtinga kokybiškai įgyvendinti visus naujus reikalavimus, kai nuolat turi kažką diegti / keisti. Rezultatas yra mažesnis dėmesys svarbiausioms sritims, prastesnė įgyvendintų procesų kokybė, prioritetu tampa „popierinis“ pasirengimas ir reikalavimų įgyvendinimas, o ne realus rizikų valdymas.</p>	<p>funkcijų perdavimo kitiems asmenims taisyklių patvirtinimo“.</p>	<p>neturi būti nustatomos pačios griežčiausios ir daugiausiai finansų rinkos dalyvių resursų reikalaujančios priemonės. Nauji reikalavimai turi būti proporcingi siekiamam tikslui, finansų rinkos dalyvių veiklai, dydžiui ir kt.</p>
PAPILDOMI REIKALAVIMAI			
10.	<p>Gerosios praktikos pavyzdžių, rekomendacijų, gairių taikymas.</p> <p>Lietuvos banko nurodomi kaip privalomi įgyvendinti reikalavimai dažnai yra paremti ne teisės aktais, o gerosios praktikos pavyzdžiais, priežiūros institucijos lūkesčiais. Paskelbus lūkesčių raštus reikalaujama iš karto imtis priemonių juos įgyvendinti, o teisės aktai šiais klausimais yra keičiami tik vėliau, siekiant <i>post factum</i> sukurti teisinį pagrindą praktikoje jau faktiškai taikomiems reikalavimams.</p>	Lietuvos bankas	<p>Priežiūros institucijų reikalavimai teisės aktų įgyvendinimui turi kilti iš teisės aktų. Lūkesčių raštai, rekomendacijos, pozicijos ir pan. turi būti naudojamos kaip gairės dėl teisės aktų tinkamo įgyvendinimo, o ne šaltinis, kuriuo sukuriama nauji ir griežtesni nei teisės aktuose nustatyti reikalavimai.</p>
11.	<p>Proporcingumo principo taikymas.</p> <p>Neretai yra neaišku, kaip užtikrinamas proporcingumo principo įgyvendinimas (atsižvelgimas į įstaigos dydį, veiklos pobūdį, apimtį ir kt. reikšmingas aplinkybes). Nors Lietuvos bankas deklaruoja, kad nusistatydamos kontrolės priemonės, jų įgyvendinimo būdus įstaigos juo turi vadovautis, praktikoje neretai atveju visiems taikomas vienodas standartas. Pavyzdžiui, įgyvendinant trijų linijų modelį praktikoje reikalaujama papildomo vidaus kontrolės elementų vertinimo (angl. <i>quality assurance</i>). Nedidelėse įstaigose šis reikalavimas yra neefektyvus ir jo neįmanoma įgyvendinti tinkama</p>	Lietuvos bankas	<p>Proporcingumo principas turi būti įgyvendinamas sistemingai. Lietuvos bankas, tiek nustatydamas reikalavimus, tiek ir atlikdamas priežiūros veiksmus, taip pat turėtų praktiškai atsižvelgti į finansų rinkos dalyvio dydį, veiklos pobūdį, apimtį, kitas reikšmingas aplinkybes ir</p>

	<p>apimtimi, nes funkcijos įstaigoje dažnu atveju persidengia. Tai lemia, kad visas procesas ir jo rezultatas tampa formaliu ir be jokios realios pridėtinės vertės pačiai įstaigai, dirbtinai tik sukuriant pareigą vykdyti papildomus procesus.</p>		<p>netaikyti vienodo standarto / lūkesčių visoms įstaigoms.</p>
12.	<p>Reikalavimai finansų rinkos dalyvių vadovams. Pastaruoju metu Lietuvos bankas tiesiogiai ir netiesiogiai išsako lūkestį, kad finansų rinkos dalyvių vadovais būtų Lietuvoje reziduojantys, lietuviškai kalbantys, ne tik finansų rinkos dalyviui aktualius reikalavimus, bet ir bendrą Lietuvos teisinę bazę išmanantys, nepriklausomi (nesusiję ne tik su finansų rinkos dalyviu, bet ir kitomis grupės įmonėmis) bei reikšmingos vadovavimo patirties turintys asmenys. Atsižvelgiant į finansų rinkos dalyvių dydį, tokius lūkesčius atitinkančius kandidatus sudėtinga pritraukti. Be to, didelę įtaką sprendimui nekandidatuoti į atitinkamas pareigas turi ir bendras vadovų tvirtinimo Lietuvos banke procesas (jis trunka ilgai, papildomi klausimai dažnai užduodami ne vienu kartu, o užtikrintumo, kad net ir visus formalius reikalavimus atitinkantys kandidatai bus patvirtinti, nėra).</p>	<p>Lietuvos bankas</p>	<p>Finansų rinkos dalyvių vadovams keliami neformalūs ar vertinamojo pobūdžio reikalavimai turi būti taikomi proporcingai pačios įstaigos dydžiui, veiklos apimčiai, kitoms reikšmingoms aplinkybėms kiekvienu konkrečiu atveju.</p>
13.	<p>Skirtingi reikalavimai skirtingiems FRD. Lietuvos bankas be aiškaus pagrindimo įpareigoja elektroninių pinigų ir mokėjimo įstaigas užtikrinti <i>nuolatinį</i> vidaus audito funkcijos įgyvendinimą, kai tuo tarpu kitiems finansų rinkos dalyviams (pavyzdžiui, valdymo įmonėms, finansų maklerio įmonėms) toks reikalavimas nekeliamas.</p>	<p>Lietuvos bankas 2009 m. gruodžio 30 d. Lietuvos banko valdybos nutarimas Nr. 247 „Dėl Elektroninių pinigų įstaigų ir mokėjimo įstaigų valdymo sistemos ir gautų lėšų apsaugos reikalavimų aprašo patvirtinimo“ ir jo pakeitimo projektas.</p>	<p>Nesant aiškaus pagrindo Lietuvos bankas neturėtų nustatyti skirtingų reikalavimų vidaus audito funkcijai atskiriems finansų rinkos dalyviams. Vidaus audito nuolatinį pobūdį, dažnumą ir kt. turėtų lemti įstaigos dydis, veiklos pobūdis, apimtis ir kitos aplinkybės, bet ne įstaigos turimos licencijos rūšis.</p>

14.	<p>Rizikų valdymas sukčiavimo prevencijoje.</p> <p>Lietuvos banko formuojama praktika (Sukčiavimo prevencijos gairės, 2023 m. gegužės 23 d. Lietuvos banko konsultacinis renginys „Sukčiavimo prevencijos gairės. Praktiniai pasirengimo įgyvendinti rekomendacijas aspektai“) sukčiavimo prevencijos srityje yra perteklinė. Vietoj teisės aktuose nustatytų reikalavimų susistemavimo, taikymo praktikos pristatymo, reikalavimo susijusias rizikas integruoti į bendrą rizikų valdymo procesą, kuriama papildoma sistema.</p>	<p>Lietuvos bankas</p> <p><u>Sukčiavimo prevencijos gairės, patvirtintos Lietuvos banko Finansų rinkos priežiūros komiteto 2024 m. sausio 16 d. sprendimu Nr. V 2024/(1.160.E-9004)-441-16.</u></p>	<p>Dėmesys turėtų būti skiriamas ne naujų reikalavimų kūrimui, o esamo teisinio reguliavimo efektyviam įgyvendinimui.</p>
-----	---	---	---